

ELŐTERJESZTÉS

Komló Város Önkormányzata Képviselő-testületének

2010. május 6-án
tartandó ülésére

Az előterjesztés tárgya: Beszámoló Komló Város Önkormányzat 2009. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi, valamint a jegyző és a gyámhivatal gyámhatósági tevékenységéről

Iktatószám: 6199-2/2010.

Melléklet: 1 db

A napirend előterjesztője: Páva Zoltán polgármester

Az előterjesztést készítette: dr. Lassan Krisztina gyámhivatal- és szociális irodavezető
dr. Harmath Eszter gyámügyi ügyintéző

Az előterjesztést véleményező bizottságok a hatáskör megjelölésével:

Bizottság	Hatáskör
Szociális Bizottság	SZMSZ I. sz. melléklet C.) pont 7. francia bekezdés

Határozatot kapja: Dél-dunántúli Regionális Államigazgatási Hivatal Szociális és Gyámhivatala Pécs, József A. u. 10.

Meghívott: Elmontné Popán Ildikó, a Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatának vezetője
Kasziba Zsuzsanna, a Komlói Szociális Nonprofit Közhasznú Kft. ügyvezetője
Benácsné Rácz Éva, a Térségi Családok Átmeneti Otthonának vezetője
Szabó Gabriella, a Szilvási Bölcsőde vezetője

Tisztelt Képviselő-testület!

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. (a továbbiakban: Gyvt.) 96. § (6) bekezdése előírja, hogy a helyi önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-éig - külön jogszabályban meghatározott tartalommal - átfogó értékelést készít, amelyet a képviselő-testület megtárgyal. Az értékelést meg kell küldeni a Dél-dunántúli Regionális Államigazgatási Hivatal Szociális és Gyámhivatalának.

A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 10. sz. melléklete szabályozza az értékelés tartalmi követelményét .

Ezek a szempontok az alábbiak:

1. A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira.
2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása:
 - a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesültek száma, kérelmezőkre vonatkozó általánosítható adatok, elutasítások száma, főbb okai, önkormányzatot terhelő kiadás nagysága,
 - egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok,
 - gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok.
3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:
 - gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata (alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai, szociális válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása, családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai),
 - gyermekek napközbeni ellátásának, gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele, s az ezzel összefüggő tapasztalatok.
4. Jegyzői hatáskörben tett gyámhatósági intézkedések:
 - védelembe vettek száma, a védelembe vétel okai, felülvizsgálatok eredménye,
 - ideiglenes hatályú elhelyezések száma, okai, gyámhivatali felülvizsgálat eredménye.
5. A gyámhivatal székhelye szerinti önkormányzat által készített átfogó értékelés tartalmazza a jegyzői gyámhatósági intézkedésekre vonatkozó adatokon kívül a városi gyámhivatal hatósági intézkedéseire, feladataira vonatkozó adatokat is.
6. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők működését engedélyező hatóság ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása.
7. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciók elképzelések).
8. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása.
9. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, drogprevenció stb.).

A beszámoló anyaga a Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat 2009. évi gyermekjóléti feladatairól szóló, valamint a Szilvási Bölcsőde 2009. évi tevékenységéről szóló beszámoló, illetve a jegyző és a gyámhivatal által készített anyagokból került összeállításra.

A mellékelt beszámolóból megállapítható, hogy Komló Város Önkormányzata a gyermekek védelméről szóló törvényben meghatározott gyermekvédelmi feladatainak, kötelezettségeinek, mind a pénzbeli ellátások, mind a személyes gondoskodást nyújtó ellátások tekintetében többnyire eleget tett 2009. évben.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben előírt feladatok közül a gyermekek átmeneti gondozását nem minden tekintetben sikerült megoldani. A törvény kimondja, hogy a gyermekek átmeneti gondozása megszervezhető a működtető által kijelölt helyettes szülőnél, gyermekek átmeneti otthonában vagy családok átmeneti otthonában. Az a települési önkormányzat, amelynek területén húszezernél több lakos él gyermekek átmeneti otthonát köteles működtetni. A Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat több alkalommal kísérletet tett a helyettes szülői hálózat megszervezésére, a szigorú szakmai előírások és a felelősséggel nem arányos díjazás miatt erre azonban nem került sor.

A családok átmeneti otthona 2008. 02. 15. napján megnyitotta kapuit, megoldást jelentve ezzel az átmenetileg krízishelyzetben lévő gyermekes családok, várandós anyák elhelyezésére.

A gyermekek napközbeni étkezése a nevelési-oktatási intézményekben és a bölcsődében megoldott.

Az intézmények személyi és tárgyi feltételei általában megfelelnek a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint szakmai feladatait és működésük feltételeit szabályzó, többször módosított 15/1998. (IV.30.) NM rendeletben foglaltaknak.

Kérem a tisztelt Képviselő-testületet, hogy szociális bizottság véleményének figyelembevételével a határozati javaslatot támogatni szíveskedjen.

Határozati javaslat:

A képviselő-testület – a polgármester előterjesztésében - a szociális bizottság véleményének figyelembevételével megtárgyalta és az 1. számú melléklet szerinti tartalommal elfogadja Komló Város Önkormányzat 2009. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi, valamint a jegyző és a gyámhivatal gyámhatósági tevékenységéről szóló beszámolót.

A képviselő-testület felkéri a jegyzőt, hogy az értékelést tájékoztatásul küldje meg a Dél-dunántúli Regionális Államigazgatási Hivatal Szociális és Gyámhivatala részére.

Határidő: 2010. május 31.

Felelős: dr. Vaskó Ernő jegyző

Komló, 2010. május 6.

Páva Zoltán
Polgármester

Beszámoló Komló Város Önkormányzat 2009. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi, valamint a jegyző és a gyámhivatal gyámhatósági tevékenységéről

A törvény alapján a gyermekek védelme alatt a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenységet értjük.

A települési önkormányzat feladatai:

- a pénzbeli és természetbeli ellátások közül a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény és a rendkívüli gyermekvédelmi támogatások.
- a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások tekintetében a gyermekjóléti szolgáltatás, a gyermekek napközbeni ellátásának és átmeneti gondozásának biztosítása.

1. Település demográfiai mutatói

Komló város lakossága **2009. december 31-én: 26340 fő**

Ebből:

0-18 év: 4466 fő

A település demográfiai mutatói alapján a 0-18 éves korosztály 16.95 %-át jelentette a város lakosságának.

2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeli ellátások

A gyermekvédelmi törvény, a végrehajtására kiadott kormányrendelet, valamint a gyermekvédelem helyi szabályairól szóló 15/2003. (V. 06.) számú önkormányzati rendelet foglalkozik a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, kiegészítő gyermekvédelmi támogatás és a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás igénylésének és folyósításának feltételeivel.

A/ Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény:

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult 2009. évben 1756 fő. 1762 gyermekre vonatkozóan kérelmezték a kedvezményt, 51 gyermek esetében a kérelmet elutasították.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság feltétele hogy a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó jövedelem összege nem haladja meg az öregségi nyugdíjminimum 135 %-át (2009.-ben 38.475, Ft), egyedülálló vagy tartósan beteg illetve fogyatékos gyermeket nevelő szülők esetében az öregségi nyugdíjminimum 125%-át (2009-ben 35.625, Ft), feltéve mindkét esetben, hogy a család vagyona a jogszabályban meghatározott értéket nem haladja meg.

Elutasítás oka: a kérelmező a jogosultsági feltételeknek nem felelt meg.

B/ Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás:

Támogatásban részesített gyermekek száma: 1310 fő (támogatási esetek száma: 1937)

C/ Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás:

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyám jogosult erre az ellátásra, amennyiben a kiskorú tartására köteles és nyugellátásban vagy nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátásban részesül.

2009. évben 6 gyermek részesült ebben az ellátásban.

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatásra fordított összeg: **7.248.000,- Ft**, ami az önkormányzatot terheli.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre fordított összeg: 18.863.000 Ft (Az évi kétszeri júliusi és novemberi támogatást tartalmazza, 5.500-5.500 Ft gyermekenként.)

Kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra fordított összeg: 420.090,-Ft. Mindkét támogatási forma a központi költségvetésből visszaigényelhető.

D/ Gyermekétkeztetés: a gyermekek napközbeni ellátása keretében bölcsődei, óvodai és iskolai étkezéssel történik. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szabályozza az étkezési térítési díj kedvezményre való jogosultság feltételeit.

A törvény 148. § (5) bek. szerint gyermekétkeztetés esetén a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő bölcsődés, óvodás, 1-7. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő gyermek, valamint fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó intézményben elhelyezett gyermek után az intézményi térítési díj 100 %-át kedvezményként kell biztosítani.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek és tanuló után, három- és többgyermekes családoknál gyermekenként, tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek, tanuló után az intézményi térítési díj 50 %-t-át kedvezményként kell biztosítani.

2009-ben kedvezményes étkeztetésben részesülők száma:

- **Bölcsődei ellátott:**

	33 fő
ingyenes	6 fő
- **Óvodai:**

kedvezményes étkező (50 %):	133 fő
ingyenes étkező:	246 fő
összes étkező:	402 fő
- **Általános iskolai:**

kedvezményes iskolai étkező	
(50%):	144 fő
ingyenes étkező	434 fő
összes iskolai étkező:	831 fő

Komló Város Önkormányzata a Családsegítő- és Gyermekjóléti Szolgálat közreműködésével 2009. évben megszervezte a rászoruló gyerekek nyári étkeztetését állami támogatásból.

A nyári étkeztetésben ténylegesen részesített gyerekek száma: 421 fő.

Étkezési napok száma: 44 nap

Felhasznált állami támogatás összege: 6.853.140,- Ft.

3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása

A) *Gyermekjóléti Szolgálat* tevékenységének bemutatása

Komló Város Önkormányzata a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) értelmében a 48 / 2001. (03.29.) sz. határozatával, 2001. augusztus 1. óta a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat intézményében látja el a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátásokon belül a gyermekjóléti szolgáltatást elkülönült szakmai egységben. Komló Város Önkormányzata képviselő testületének 15 / 2003. (V.6.) sz. rendelete tartalmazza a gyermekvédelem helyi szabályait.

2007. január 1-től a Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás vette át az önkormányzatoktól az intézmény működtetését, így a gyermekjóléti szolgáltatást együttműködési megállapodás alapján 19 településen biztosítja.

Komló a gesztortelepülés, Szászvárt telephellyé nyilvánította, mikroközpontként működik.

Szászvár és mikrotérségében 11 településen 2 fő szociális munkás látja el a gyermekjóléti szolgáltatással kapcsolatos feladatokat.

Komlón 6 szociális munkás egy szakmai vezető irányításával látja el a feladatot.

Mánfa, Magyarhertelend, Bodolyabér, Magyarszék, Liget, Mecsekpölöske tekintetében a feladatot megosztva végzik a családsegítő szolgáltatással.

A védelembe vett gyermekek esetében a komlói munkatársak az esetgazdák, az esetfelelős külső munkatársakkal együttműködve látják el a feladatot.

A kijelölt komlói munkatárs kéthetente ügyfélfogadást tart az adott településen, valamint az ügyekben szükség szerint eljár.

A gyermekjóléti szolgáltatás így a törvény szellemében minden településen megjeleníthető, azonban a feladatellátás a komlói munkatársak leterheltsége miatt nehézkes.

A gyermekjóléti szolgáltatást végző munkatársak képzettsége a 15/1998.(IV.30.)NM rendelet szakmai követelményeinek megfelelő. 2009-ben intézményvezető váltás történt, mert Huckné Schmeller Enikő közös megegyezéssel megszüntette munkaviszonyát. Helyét Elmontné Popán Ildikó vette át, először megbízottként, majd kinevezéssel.

Két fő pedagógus végzettségű munkatárs van, akik rendelkeznek szociális szakvizsgával, 5 fő szociális munkás végzettségű, 3 fő szociálpedagógus, 1 fő pedagógus alapvégzettségű munkatársuk van. Részmunkaidőben megfelelő végzettségű pszichológust is alkalmaznak.

A munkatársak az intézmény továbbképzési tervének megfelelően teljesítették, illetve teljesítik képzési kötelezettségüket.

Szakmai szempontból tárgyi eszközeik mennyisége, minősége kielégítő. Összességében személyi és tárgyi feltételeiben a Szolgálat a feladat teljes körű ellátására alkalmas, a Gyermekvédelmi törvény és hatályos rendeleteinek, valamint a szakmai módszertani levelek követelményeinek átlagosan megfelel.

A Gyermekjóléti Szolgálat feladata:

A Gyvt. 39-40. § értelmében a gyermekjóléti szolgáltatás négyféle cél elérése érdekében teljesít különféle feladatokat:

1. A gyermek testi- lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése.
2. A gyermek veszélyeztetettségének megelőzése.
3. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése.
4. A családjából kiemelt gyermekek családjukba történő visszahelyezése érdekében.

A fenti négy cél elérése érdekében a szolgálat prevenciós célzatú feladatokat is ellát **a gyermekek veszélyeztetettsége kialakulásának megelőzése érdekében, így:**

- pszichológiai tanácsadást, családterápiás kezeléseket, valamint szakemberekhez irányítást heti hat órában,
- ingyenes jogsegélyszolgálatot vehetnek igénybe klienseik havi 6 órában,
- A Gyermekjóléti Szolgálat (továbbiakban: GyJSz) szakmai vezetője rendeleti kötelezettség miatt is részt vesz a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum munkájában,
- A GyJSz jelzőrendszert tart fenn és működtet, a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében.

Kapcsolatot tart különösen:

(Jelzőrendszeri tagok)

- a hatósági ügyintézés végző szociális és gyámügyi szervekkel
- a Polgármesteri Hivatal Szociális Irodájával
- a nevelési-oktatási intézményekkel (együtműködési megállapodással)
- az országgyűlési és önkormányzati képviselőkkel
- a területi egészségügyi hálózattal
- háziorvosokkal, gyermekorvosokkal
- a Védőnői Szolgálat (együtműködési megállapodással)
- a Szociális Szolgáltató Központtal (együtműködési megállapodással)
- a területi gyermekvédelmi szakszolgálat (együtműködési megállapodással)
- a Nevelési Tanácsadóval
- a rendőrséggel, ügyészséggel, bírósággal
- a Vöröskereszttel
- a működő civil szervezetekkel és egyházakkal
- a lakossággal.

A gyermekvédelmi törvény vonatkozó paragrafusa értelmében a gyermekjóléti szolgálat minden év március 31-ig a jelzőrendszer tagjaival áttekinti szolgáltatási területén a gyermekek védelmével kapcsolatos tapasztalatokat és kijelöli a feladatokat gyermekvédelmi tanácskozás keretein belül. Ennek a feladatnak 2009-ben is eleget tettek.

Prevenciós célzatú tevékenységeik között kiemelt feladat olyan új szolgáltatások bevezetése, amely a hátrányos helyzetű gyermekek és családjaik életkörülményein pozitív irányban változtat vagy szabadidejük hasznos eltöltésében segítséget nyújt. Ezeket a tevékenységeket általában az intézmény szervezi, s amióta térségi feladatokat is ellátnak, az ott élő gyerekeket is bevonják programjaikba. A programok költségeit kizárólag pályázatokból, adományokból, önkormányzati képviselők felajánlásaiból fedezik.

2007-ben első alkalommal szervezték meg „Biztos Kezdet” országos program keretein belül egy helyi klub kialakítását, melyben olyan szocializációs hátrányokkal küzdő kismamáknak nyújtanak szolgáltatást, akik 0-6 éves gyermekeket nevelnek és az elsődleges szocializációjukban hátrányt szenvedtek. A program olyan háttérből irányított, önkéntességen alapuló, önszerveződő tevékenység, amelyben az érdekelt szakemberek önkéntes segítséget

tudnak nyújtani a rászorulóknak. A fenti programban 12-15 főnek nyújtottak szolgáltatást 2007. májusától heti rendszerességgel. 2008-ban 2 millió forintba pályáztak sikeresen, így a klub heti három alkalommal 9h-13h-ig áll az ügyfelek rendelkezésére. Jelenleg a klub a Kossuth Lajos utca 115. szám alatt, a Helyi Érték Egyesület helyiségében működik, külön szerződés alapján.

A Gyermejjóléti Szolgálat több éve folyamatosan jelen van az iskolákban drog és más egészségkárosító szerek, tevékenységek, devianciák kezelésére célzott prevenciós előadásokkal.

2008 elején a KEF támogatásával lehetőségük nyílt Komló és Térsége összes általános és középiskolájában felmérni a nyolcadikos és tízedik osztályos gyermekek egészségkárosító magatartásokhoz való attitűdjeit, melyből 2009 első negyedévében egy kézzelfogható tanulmány készült, amely ajánlásokat tartalmaz az átlagostól veszélyeztetettebb iskoláknak az egészséges magatartásokkal kapcsolatos prevenciós beavatkozásokat illetően. Szintén a KEF támogatásával lehetőség nyílt egy ún. „prevenciós munkacsoport” kiképzésére. 14 fő láthatja el Komló és Térségében 2009-től a prevenciós feladatokat, mely a deviáns magatartások feltárását és korai kezelését célozza meg.

A gyerekek nyári pótvizsgára felkészítő korrepetálását az eddigieknek megfelelően végzik.

2009. nyarán is júniustól augusztus közepéig, hetente rendeztek szabadidős napot, a városrészek alkalmas terein, játszóterein, iskolaudvarain azzal a céllal, hogy a térség unatkozó gyermekeit közösségbe szervezzék és szabadidejük hasznos eltöltésében segítséget nyújtsanak.

2009. novemberében a város és a kistérség általános iskolái 7-8. osztályos tanulóinak negyedszer is akadályversenyt „Sétáló Ki-mit tud” névvel szerveztek.

Fontos tevékenységük, hogy a városban és térségében élő fiataloknak prevenciós programokat nyújtó civil és nem civil szervezetekkel napi munkakapcsolatban legyenek. Erre többek között kiváló lehetőséget biztosít a KEF, melynek állandó és aktív tagjai.

2008 őszén sikeresen pályáztak az Új Magyarország Fejlesztési Terv keretein belül a TÁMOP- 5. 2. 5, A gyermekek és fiatalok integrációs programjai gyermekvédelmi komponensében. A program célja, hogy a családban élő és a Gyermejjóléti Szolgálat klienskörébe tartozó 10 év feletti csellengő gyermekek és családjaik komplex megsegítését szervezzék, azért, hogy a csellengő fiatalok és családjaik problémáinak feltárásával és kezelésével a fiatalok visszaintegrálhatók legyenek a normál rendszerű iskolai oktatásba. Komló és Kistérségében 70 gyermek és családja a célcsoport.

A támogatás mértéke: 19.286 000 Ft

A program 2008. decemberétől 2009. decemberéig tartott. A 80 gyereket és 37 szülőt a kistérség településeiből, létszám és problémaarányos felosztás szerint vontak be a programba. A bevont fiatalok heti rendszerességgel vettek részt pszichoterápiás és személyiségfejlesztő csoportban. A családok minimum 4-szer 2 órás családterápiás ülésen vehettek részt. A fiatalok osztályfőnökeivel, ifjúságvédelmi felelőseivel heti rendszerességgel tartották a kapcsolatot. A célcsoport drámapedagógiai és fejlesztőpedagógiai ellátásban is részesültek. A családgondozók intenzív családgondozással az egész év folyamán a fiatalokban és a szülőikben a motiváció fenntartását voltak hivatottak ellátni.

A vidéki gyermekjóléti szolgálatok egész évben aktívan részt vesznek preventív szabadidős programok szervezésében. Ebben segítségükre volt a Polgármesteri Hivatal, valamint a helyi szervezetek.

A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében végzett tevékenység:

- a Családsegítő Szolgálattal napi munkakapcsolatban állnak, mely a kliensek egy részének együttgondozását jelenti
- a Védőnői Szolgálattal, mivel a 0-5 éves korú gyermekek, valamint a várandós kismamák veszélyeztetettségének megszüntetése kiemelt feladat, óhatatlan a napi együttműködés, melyet írásos formában rögzítettek. (Együttműködési megállapodás).
- Az óvodákkal, iskolákkal való kapcsolattartásban 2001.08.01. óta változásokat kezdeményeztek. Így minden családgondozó két- három intézmény állandó koordinátora ami az állandó napi kapcsolattartást célozza meg, valamint 2002. októberétől a GyJSz munkatársa heti rendszerességgel fogadóórát tart a nevelési és oktatási intézményekben. Ezt a lépést az indokolta, hogy a jelzések kb. 70%-a a nevelési-oktatási intézményekből érkezik, s nem csupán az iskolai hiányzások okán, hanem gyermekbántalmazás, szülői elhanyagolás, egyéb abúzusok területéről is.
- A szülőknek segítséget nyújtanak az iskolaválasztásban.

Továbbra is nagy gondot jelentett a helyettes szülői hálózat működtetése. 2004 augusztusában a Pécsi Ifjúságért Alapítvány pályázat útján nyert támogatást helyettes szülői képzésre. A Gyermekjóléti Szolgálat delegált egy házaspárt a képzésbe, így 2004 decemberére két kiképzett helyettes szülő él Komlón. 2008-ban toboroztak helyettes szülőket, így Komló és Kistérségéből 16 főnek nyújtottak tájékoztatást és ajánlottak ingyenes képzési lehetőséget, mely Budapesten a Fehér Kereszt Alapítvány szervezésében valósult meg 2008 őszén. A jelentkezőkből 4 fő képzését fogadta el a szervező, ebből 2 fő (egy házaspár) végezte el a helyettes szülői képzést. 2009-ben nem volt lehetőségük az ellátás szervezésére. Véleményük szerint a helyettes szülői ellátást a nevelőszülői üres férőhelyek terhére is meg lehetne valósítani, ha a Baranya Megyei Szakellátás vezetése erre együttműködési lehetőséget adna. 2010 folyamán ennek átgondolására van reális esély.

Az átmeneti elhelyezés kistérségi hiánya miatt egyszer sem fordult elő a szakellátási formák kényszerű igénybevétele (ideiglenes elhelyezés, nevelésbe vétel).

2008. 02. 15-től megkezdte működését a Családok Átmeneti Otthona. 2009-ben Komló és kistérségéből 16 gyermeket 7 családból delegált a szolgálat. A CSÁO -val a kapcsolatuk írásbeli megállapodás alapján, a törvényi előírásoknak megfelelően, a szakmai szabályok betartásával történik.

A gyermek testi- lelki egészségének családban történő nevelésének elősegítése miatt és a családjukból kiemelt gyermekek családba való visszahelyezése érdekében:

A Gyermekjóléti Szolgálat a Gyámhatóság felkérésére részt vesz az átmeneti nevelt gyermekek családi körülményeinek felülvizsgálataiban, ezen gyermekek családját is alapellátásban gondozza. A fenti cél elérésének érdekében kapcsolatot tart a Gyermekvédelmi Központ illetékes családgondozójával.

2009-ben 98 átmeneti nevelt gyermek családjával tartották a kapcsolatot (a családok száma 63).

A komlói Gyermekjóléti Szolgálat ötlete alapján a bolyi GyJSz-tal és a Baranya Megyei Gyermekvédelmi Központtal összefogva, a Munkaügyi Minisztérium támogatásával, életmód táborot szervezett olyan családok részére, akiknek átmeneti nevelt gyermekeik vannak. 2009-ben is delegáltak 3 családot és 5 átmeneti nevelt gyermeket. 3 gyermek esetében a táborozás volt az utolsó átmeneti nevelésben töltött napok, mert a tábor után a gyerekek közvetlenül haza mehettek. A fenti program sokat segített abban, hogy a gyerekek végleg haza kerüljenek.

A GyJSz elsődleges feladatai között szerepelteti a családokkal történő gondozási tevékenységet. Az átmeneti nevelt gyermekek esetében kiemelt feladat volt a gyerekek gondozási helyükön való meglátogatása, a család gondozása, a kapcsolattartás folyamatos biztosítása és a veszélyeztető problémák leküzdése érdekében.

A Gyermekjóléti Szolgálat gondozási tevékenysége:

2009.01.01- től 2009. 12.31 –ig

	Komló	Mánfa	H.-he tény	Magyar- szék	Li- get	Mecsek- pölöske	Magyar herte- lend	Bodolya- bér
Állandó lakosok	26 741	849	3 399	1 130	446	450	697	273
0-17 évesek	4 316	148	656	179	110	78	109	55
Alapellátás	78	11	5	5	30	6	9	7
Védelembe vettek	62	2	26	2	5	1	0	0
Utógondozottak	0	0	0	0	0	0	0	0
Átmeneti neveltek	98	5	8	1	3	1	2	0

Megjegyzések a táblázathoz:

Az utóbbi két évben a védelembe vett gyerekek aránya megnövekedett, a többi ellátotthoz képest. Oka a súlyos magatartászavarokból adódó teljesítményzavar, illetve iskolai problémák. Megnövekedett a szabálysértést és bűncselekményeket elkövető kiskorúak száma.

A Gyermekjóléti Szolgálat szakmai tevékenységeinek száma

Sorszám	Megnevezés	2009.12.31. összesen	
		Komló	Komló mikro
1.	Információ	438	126
2.	Ügyintézés	354	185

3.	Segítő beszélgetés	249	126
4.	Továbbküldés (más int.)	70	23
5.	Egyéb	32	17
6.	Családlátogatás	603	203
7.	Elhelyezési tárgyaláson részvétel	22	7
8.	Felülvizsgálati tárgyaláson részvétel	92	12
9.	Esetmegbeszélések	37	12
10.	Örökbefogadással kapcs.intézkedés	5	3

Komló mikro:

Mánfa, Magyarhertelend, Bodolyabér, Magyarszék, Liget, Mecsekpölöske, Hosszúhetény.

Megjegyzések a táblázathoz:

- A megváltozott KSH adatkérés miatt a fenti táblában az adatok gyerekenként csak egyszer szerepelnek, az évközi szakmai tevékenységek tényleges száma a fentiek többszöröse. A táblázatból inkább az szűrhető le, hogy az önkéntes alapon működő szolgáltatások a kliensek szempontjából milyen súllyal bírnak.
- Szakmai tevékenységük szerves részét képezi a gondozási eseteik ügyében különböző szintű döntések meghozatala. Az intézmény szakmai vezetése 2001.08.01. óta nagy hangsúlyt fordít az esetmegbeszélések számának növelésére a döntés előkészítés kapcsán.

A Gyermejjóléti Szolgálatok új gondozási eseteinek száma a kapcsolatfelvétel módja szerint

Sorszám	Megnevezés	Kapcsolatfelvétel száma	
		Komló	Komló mikro
1.	Önkéntes	1	1
2.	Szülő által küldött	7	3
3.	Saját intézmény által	34	12
4.	Jelzőrendszer által küldött	35	13
5.	Együttműködésre kötelezett	13	6

Megjegyzések a táblázathoz:

A jelzések 70%-a nevelési oktatási intézményekből, 20%-a a Védőnői Szolgálat által érkezik.

Gyermekjóléti szolgáltató tevékenység a kezelt probléma típusa szerint

Sorszám	Probléma típusa	2009. 12. 31.	
		Komló	Komló mikro
1.	Anyagi (megélhetési, lakhatással összefüggő stb.)	261	112
2.	Gyermeknevelési	177	56
3.	Gyermekintézménybe beilleszkedési nehézség	112	28
4.	Magatartászavar, teljesítményzavar	181	136
5.	Családi konfliktus (szülők egymás közti, szülők-gyermekek közti)	104	32
6.	Szülők vagy a család életvitele	196	198
7.	Szülői elhanyagolás	73	43
8.	Családon belüli bántalmazás (fizikai, szexuális)	37	18
9.	Fogyatékoság, retardáció	28	13
10.	Szenvedélybetegségek	38	7
11.	Problémák száma összesen (1-10.sorok)	1207	643

Megjegyzések a táblázathoz:

A táblázatból jól látható, hogy a Szolgálatot felkereső kliensek életvezetési nehézségei öt problémacsoport köré rendeződnek (anyagi, magatartászavar- teljesítményzavar, a szülők/család életvitele, családi konfliktusok, gyermeknevelési). A tartósan gondozásba vett családoknál az öt problémacsoport együttesen áll fenn, így veszélyeztetve a családban élő gyermekek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi épségét, fejlődését.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a családgondozók igen széleskörű, életbevágó problémák megoldásán fáradoznak a családokkal. A szociális problémák súlya a folyamatos team-munka létét követeli meg, ezért a heti esetmegbeszélések nélkülözhetetlenek.

2009-ben minden munkatárs részt vett valamilyen speciális módszert átadó tanfolyamon. A Baranya Megyei Módszertani Gyermekjóléti Szolgálat által szervezett szakmai műhelysorozaton folyamatosan részt vesznek.

C) Bölcsőde tevékenységének bemutatása

A bölcsőde, mint a gyermekek napközbeni ellátása a gyermekek védelmének rendszerén belül a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátáshoz tartozik.

A gyermekjóléti alapellátás részeként 20 hetes kortól – 3 éves korig a kisgyermekek napközbeni ellátása, szakszerű gondozása – nevelése a szülő távollétének idejében biztosított. Munkájuk során kiemelt figyelmet fordítanak a megismerési folyamatok fejlődésének segítésére, változatos tevékenységformán keresztül. Céljuk a gyermekek harmonikus fejlődésének elősegítése családias, derűs légkörben, szeretetteljes, érzelmi biztonságot nyújtó környezetben, biztosítva az egészséges személyiségfejlődéshez szükséges sokféle, változatos tevékenységet. A gyermekeket az egyéni bánásmód alapelveit figyelembe véve nevelik. Nagy hangsúlyt fektetnek a családokkal való szoros együttműködésre, együttnevelésre. A város minden pontjáról, eltérő szocio-kulturális háttérrel érkeznek a gyermekek.

A bölcsődei gondozásnak jelentős szerepe van a gyermekvédelemben, a prevencióban, a hátrányok csökkentésében.

A hátrányos helyzet mutatói a következők:

- családi körülmények (a szülők alacsony jövedelme, alacsony iskolai végzettsége, lakáshelyzet, lakóhely illetve lakókörnyezet, a szülők idős kora, tartós betegsége, a szülők deviáns viselkedése, a szülő egyedül neveli gyermekét)
- a gyermek tartós betegsége (lisztérzékenység, tejérzékenység, asztma stb.)
- fogyatékkal élés (értelmi-, látás-, mozgás fogyatékoság stb.)
- szociális inadaptáció (alkalmazkodási nehézség)
- nehezen nevelhetőség
- veszélyeztetettség.

Ha ezek szerint a mutatók szerint vizsgáljuk meg a 2009. évben beíratott gyermekeket, akkor a következőket kapjuk:

• Védőnői javaslatra (rossz szociális körülmény):	2 gyermek
• Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők átlagban:	6 gyermek
• Védelemben vett gyermek:	2 gyermek
• 3 vagy több gyermekes családból érkezett:	4 gyermek
• Tartósan beteg	3 gyermek

Egy-egy családnál egyszerre több hátrány is összeadódik, mint például egyedülálló szülő - 3-4 gyermek, vagy egyedülálló szülő, alacsony iskolai végzettség, rossz lakás körülmények.

A bölcsődében 2009. szeptemberében a Dél-dunántúli Regionális Államigazgatási Hivatal Szociális és Gyámhivatalának Pécsi Kirendeltsége és a Dél-Dunántúli Regionális Módszertani Bölcsőde szaktanácsadója, 2009. novemberében Pécs M. J. Város Polgármesteri Hivatal Humán Főosztály Egészség- és Szociálpolitikai Osztályának munkatársa végzett ellenőrzést. A szakmai munkát mindkét vizsgálat megfelelőnek találta.

2009-ben az intézmény felújítására került sor, mely magába foglalta nyílászárók, radiátorszelepek cseréjét, utólagos hőszigetelést.

A **Damjanich utcai** szakellátási intézmény keretein belül alapellátásként működik bölcsőde, kettő csoporttal.

4. Jegyzői hatáskörben tett gyámhatósági intézkedések

- védelembe vétel

- ideiglenes elhelyezés

A. Védelembe vétel: a gyámhatóság védelembevételi eljárás keretében foglalkozik a különböző okokból veszélyeztetett helyzetbe került gyermekekkel. Az eljárás során törekedni kell arra, hogy a veszélyeztető körülményeket úgy szüntessék meg, hogy a gyermek családból történő kiemelésére csak a legvégső esetben kerüljön sor. A gyermekek érdekében rendszeres, hatékony és eredményes a kapcsolatuk azon szervekkel (pl. Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Rendőrség, Oktatási-nevelési intézmények), amelyek vagy jogszabályi kötelezettségükből eredően, vagy munkájuk végzése során (pl. egészségügyi ellátások) szereznek olyan tapasztalatokat gyermek veszélyeztetéséről, amelyek gyámhatósági intézkedést igényelnek.

A veszélyeztetett gyermekek érdekében soron kívül teszik meg a szükséges intézkedéseket.
2009. december 31. napján nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak száma: 177 fő

Ebből:

környezeti okból:	86 fő
magatartási okból:	76 fő
anyagi okból:	15 fő

Az alábbiak miatt is veszélyeztetettek:

egészségügyi okból:	10 fő
alkoholizmus:	54 fő
lakáskörülmények:	55 fő
szenvedélybetegség:	0 fő
bántalmazás (testi)	13 fő
bántalmazás szexuális	0 fő
bántalmazás érzelmi :	8 fő
testi (fizikai) elhanyagolás :	90 fő
lelki (érzelmi elhanyagolás)	73 fő

Családok száma, amelyekben a veszélyeztetett kiskorúak élnek: 102

2009. évben védelembe vett kiskorúak száma: 29

2009 évben megszűnt védelembe vett kiskorúak száma: 15

2009 évben védelem alatt állók összesen: 115

Ebből: - gyermekkorú 0-14 év 53

- fiatalkorú 14-18 év 62

2009 évben védelem alatt álló kiskorúak védelembe vételének okai:

• kiskorú magatartása miatt összesen: 115

ebből:

- bűncselekményt követett el	8
- szabálysértést követett el	63
- iskolai mulasztás	44

• szülő(k) magatartása miatt összesen 45

ebből:

- szenvedélybetegség	1
- elhanyagolás iskolai mulasztás előidézése	43
- egyéb	1

2009. évben védelembe vétel keretében elrendelt intézkedések: 315

- Szülő kötelezése, hogy vegye igénybe a gyermek napközbeni ellátását: 57
- Szülő kötelezése, hogy keresse fel a családvédelemmel foglalkozó szervezetet: 22
- A gyermek és a hozzátartozója orvosi vizsgálatának kezdeményezése: 28
- A gyermek egészségét veszélyeztető körülmények megszüntetéséről való intézkedés: 11
- A gyermek számára – kifogásolt magatartásának megszüntetése érdekében – magatartási szabályok megállapítása: 93
- A szülő figyelmeztetése helytelen magatartásának megváltoztatására: 104

B. Ideiglenes hatályú elhelyezések :

Erre az intézkedésre akkor van szükség, ha a gyermek felügyelet nélkül marad vagy testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését családi környezete vagy önmaga súlyosan veszélyezteti és emiatt azonnali elhelyezése szükséges. Ideiglenes elhelyezésre hatásköre van a jegyzőn és a gyámhivatalon kívül a bíróságnak, ügyészségnek, rendőrségnek és a BV. Intézet parancsnokságának.

2009. évben 17 esetben rendelte el a jegyző, 5 esetben a gyámhivatal. Ezek az intézkedések összesen 28 gyermeket érintettek. Közülük 18 gyermek átmeneti nevelésbe, 1 gyermek tartós nevelésbe került, 1 esetben a gyámhivatal gyermekelhelyezési pert indított, 8 gyermek visszakerült a családjába a védelembe vétel egyidejű elrendelésével.

5. Gyámhivatal hatósági intézkedései

A gyámhivatal hatáskörébe tartozó legfontosabb feladatok az alábbiak:

- **Gyermekvédelmi intézkedések (átmeneti nevelés, tartós nevelés, családba fogadás, utógondozás és utógondozói ellátás, nevelési felügyelet)**
- **Családi jogállás rendezése**
- **Örökbefogadás**
- **Kapcsolattartás, házasságkötés engedélyezése, szülői ház elhagyásának engedélyezése**
- **Gyámság, gondnokság**
- **Vagyoni ügyek**
- **Pénzbeli ellátások (gyermektartásdíj megelőlegezés, otthonteremtési támogatás)**

Gyermekvédelmi intézkedések

Családba fogadás

A gyámhivatal a szülő kérelmére járulhat hozzá, hogy a szülő egészségi állapota, indokolt távolléte, vagy más családi ok miatt a gyermeket a szükséges ideig más, általa megnevezett család átmenetileg befogadja, gondozza és nevelje, ha ez a gyermek érdekében áll.

A családba fogadó szülőt (akik többnyire nagyszülők) a gyámhivatal gyámul kirendeli. Ez idő alatt a szülő szülői felügyeleti joga szünetel.

Családba fogadott kiskorúak száma	2009. december 31-én	63 fő.
	2009. évi elrendelés:	16 fő,

2009. évi megszűnés: 16 fő,

Átmeneti nevelésbe vétel

A gyámhivatal a gyermeket átmeneti nevelésbe veszi, ha a gyermek fejlődését családi környezete veszélyezteti és a veszélyeztetettséget az alapellátás keretében biztosított szolgáltatásokkal, valamint védelembe vétellel nem lehetett megszüntetni, illetve attól eredmény nem várható, továbbá, ha a gyermek megfelelő gondozása a családján belül nem biztosítható.

Ezeket a gyerekeket a gyámhivatal nevelőszülőknél, gyermekotthonban vagy pszichiátriai betegek otthonában helyezi el és gyámot rendel.

2009. december 31-én nyilvántartott átmeneti neveltek száma: 97 fő.

2009. évben új elrendelés 26 fő,

2009. évben a megszüntetések száma 15 fő,

Az átmeneti neveltek számának változása 2002 óta:

2002-ben	99 fő
2003-ban	91 fő
2004-ben	87 fő
2005-ben	81 fő
2006-ban	78 fő,
2007-ben	82 fő
2008-ban	86 fő
2009-ben	97 fő

Az átmeneti nevelés megszüntetésével 2009-ben három gyermek került vissza családjába, a többi esetben nagykorúság vagy örökbefogadás miatt szűnt meg az átmeneti nevelés. A családok körülményei a gyermekek kiemelése után nem változnak pozitívan oly módon, hogy a gyermekek hazakerülhessenek.

Örökbefogadás

2009. évben 3 gyermek örökbefogadását engedélyezte a gyámhivatal. Ezek közül 1 volt nyílt örökbefogadás, 2 titkos.

Gyámság, gondnokság

2009. december 31-i állapot szerint 165 gyermek van a gyámhivatal működési területén gyámság alatt, akik a szülők halála, bírósági elhelyezés, családba fogadás vagy állami gondoskodás miatt állnak gyámság alatt. 124 fő gondnokolt van a gyámhivatal működési területén, akik egy része elme-szociális otthonokban, szenvedélybetegek otthonában van elhelyezve, más része otthon, családban él.

Az önkormányzat 2 fő hivatásos gondnokot alkalmaz azon személyek törvényes képviselőjének ellátására, akiknek nincs hozzátartozójuk, vagy a gondnoki tisztelet nem vállalták.

Vagyoni ügyek

A gyámhivatal 333 ingatlannal rendelkező kiskorút és 77 ingatlan tulajdonnal rendelkező gondnokoltat, valamint 215 gyámi fenntartásos betétkönyvvvel rendelkező kiskorút és 118 gondnokoltat tart nyilván.

Pénzbeli ellátások

Gyermektartásdíj megelőlegezése: 2009. évben 26 gyermek esetben állapította meg a gyámhivatal 3 éves időtartamra.

Otthonteremtési támogatás (az átmeneti vagy tartós nevelésből kikerült fiatal felnőttek lakáshoz jutását, tartós lakhatása megoldását segíti elő):

2009. évben: 3 fő 3.993.571,- Ft összegben részesült.

Mindkét ellátási formában kifizetett pénzösszeg a központi költségvetésből visszaigényelhető.

Utógondozói ellátás, utógondozás

Az utógondozói ellátást a gyámhivatal annak a fiatal felnőttnek a kérelmére rendeli el, akinek átmeneti vagy tartós nevelésbe vétele nagykorúvá válásával szűnt meg és létfenntartását önállóan biztosítani nem tudja, vagy a nappali oktatás munkarendje szerint, illetve felsőfokú iskola nappali tagozatán tanulmányokat folytat, vagy szociális bentlakásos intézménybe felvételét várja. Az utógondozói ellátást a fiatal felnőtt 24. életévének betöltéséig kérheti, illetve amennyiben létfenntartását önállóan biztosítani nem tudja, 21. életévének betöltéséig.

Utógondozói ellátottak száma	2009. december 31-én	19 fő,
	2009. évi elrendelés	9 fő,
	2009. évi megszűnés	6 fő .

6. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatai

A gyámhivatal működését a 2006.01.01.napjától 2009. februárjáig terjedő időszakra vonatkozóan ellenőrizte a Dél-Dunántúli Regionális Államigazgatási Hivatal Szociális és Gyámhivatala. Vizsgálata során a gyámhivatal tevékenységét jó színvonalúnak ítélte, megállapította, hogy a döntések előkészítése, illetve a döntéshozatal helyes jogértelmezésen alapul.

A Komlói Városi Ügyészség 2009-ben vizsgálta a cselekvőképességet érintő gondnokság alá helyezett személyek vagyonának védelmét. A vizsgálat általános megállapítása szerint a gyámhatósági eljárások jellemzően megfelelnek a vonatkozó jogszabályi előírásoknak, a hozott határozatok törvényesek és megalapozottak voltak.

7. Jövőre vonatkozó célok meghatározása

A jövőre nézve az eredményes gondozás érdekében továbbra is szükséges lenne a helyettes szülői hálózat megszervezése.

A Kistérségi Családok Átmeneti Otthona 40 férőhellyel 2008. február 15-én átadásra került. Az otthontalanná vált szülő kérelmére a családok átmeneti otthonában együttesen helyezhető el a gyermek és szülője, ha az elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított.

2009. végén 15 család élt itt, 41 fő, 20 gyermek és 21 felnőtt.

8. Bűnmegelőzési program

Bűnmegelőzési programmal önkormányzatunk nem rendelkezik, de 2003. november 27-én a képviselő-testület elfogadta Komló Város Közbiztonsági Koncepcióját, melynek célja, hogy az életminőséget javító közbiztonság megteremtése érdekében a közrend megóvásában, a bűnmegelőzésben és a bűnüldözésben résztvevők közötti célirányos párbeszédet elősegítse, és megfelelő keretet biztosítson a közös feladatok eredményes ellátására. Az önkormányzatnál közbiztonsági tanácsnoki tisztelet lát el Barbarics Tamás.

A bűnmegelőzés érdekében Komló Város Rendőrkapitánysága együttműködik különböző szervezetekkel –elsősorban a Komló Polgárőr Egyesülettel és az iskolákkal.

A Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat a drogfogyasztás megelőzése és a kábítószer-bűnözés ellen tesz jelentős erőfeszítéseket. (Drog-prevenációs előadás sorozat, Kábítószer-ellenes Egyeztető Fórum).

Évről-évre ismétlődő programok: DADA-program, Sulizsar-program, Tesco-Roadshow.

A komlói bűncselekményt elkövető és próbára bocsátott kiskorúakkal Hideg Zoltán hivatásos pártfogó foglalkozik.

A bűnmegelőzés ellen ható tényezők:

- Általában a családok anyagi helyzetének romlása.
- A kisebb súlyú cselekmények –szabálysértési értékhatárt meg nem haladó esetek, alkalmi lopások- családon belül elítélésének elmaradása.
- A szabadidő kulturált eltöltéséhez szükséges programok és intézmények hiánya.
- A TESCO áruház megnyitását követően a bolti lopások száma jelentősen nőtt. (A Tesco minden esetben feljelentést tesz.).

Kevés eszköz áll a gyámhatóság rendelkezésére (figyelmeztetés, védelembe vétel, ideiglenes hatályú elhelyezés) és a rendelkezésre álló eszközöknek nincs kellő visszatartó ereje.

9. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés

Az önkormányzat a következő civil szervezetekkel működik együtt:

- Kábítószer Egyeztető Fórum: (bűnmegelőzés és szenvedélybetegség tárgyában)
- Gyermek- és Ifjúságvédelmi Alapítvány
- Polgárőrség
- Szent Kinga Caritas Alapítvány.

Komló, 2010. április 28.

dr. Lassan Krisztina
gyámhivatal és szociális irodavezető